

Sociālās iekļaušanas politikas aktualitāšu apraksts 2009.gada jūlijs - oktobris

Aktualitātes īsumā:

- 2010.gads: Eiropas gads cīņai pret nabadzību un sociālo atstumtību
- Eiropas Pretnabadzības tīkls
- Zviedrija Eiropas Savienības prezidējošā valsts no š.g. 1.jūlija līdz 31.decembrim
- Eiropas Komisijas Sociālās aizsardzības komiteja
- Vienlīdzīgu iespēju nodrošināšanas rokasgrāmata

Sociālās iekļaušanas politikas jautājumi ieņem arvien redzamāku vietu ES politikas dienas kārtībā, par ko liecina dažādas jaunas iniciatīvas, kas vērstas uz iespēju paplašināšanu tām iedzīvotāju grupām, kuras pakļautas sociālās atstumtības riskam. Arī Latvijā sociālās iekļaušanas politikas jomā ir izveidojusies sadarbība starp iesaistītajiem partneriem, tomēr vienlaikus jāatzīst nepieciešamība paplašināt izpratni par sociālās iekļaušanas jautājumu saikni ar citām nozaru politikām.

Informatīvā materiāla mērķis ir iepazīstināt ar sociālās iekļaušanas politikas aktualitātēm Latvijā un ES. Šajā informatīvajā materiālā ikvienam interesentam ir iespēja iepazīties ar sociālās iekļaušanas politikas aktualitātēm 2009.gadā. Lai uzlabotu informācijas apmaiņu un veicinātu sadarbību un atgriezenisko saiti, arī turpmāk regulāri informēsim Jūs par aktualitātēm sociālās iekļaušanas politikas jomā.

Patiesā cieņā -

Sandra Baltiņa

Labklājības ministrijas Sociālās iekļaušanas politikas departamenta direktore

2010.gads: Eiropas gads cīņai pret nabadzību un sociālo atstumtību

Katru gadu Eiropas Parlaments un Eiropas Komisija pasludina tematisko gadu, lai pievērstu uzmanību kādai Eiropas Savienības ietvaros aktuālai problēmai. 2010.gads ir pasludināts par Eiropas gadu cīņai pret nabadzību un sociālo atstumtību, pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes 2008.gada 22.oktobra Lēmumu Nr. 1098/2008/EK par Eiropas gadu cīņai pret nabadzību un sociālo atstumtību (2010.gads).

Eiropas gada (2010) mērķis ir trūkumā dzīvojošu cilvēku pamattiesību atzīšana, valsts iestāžu un pilsoniskās sabiedrības dalīta atbildība, lai panāktu lielāku sociālo kohēziju, un atkārtoti pausta gatavība kopīgi izskaust nabadzību.

Eiropas gads cīņai pret nabadzību un sociālo atstumtību pamatprincipi ir:

Tiesību atzīšana - atzīt to cilvēku pamattiesības uz cienīgu dzīvi un pilnvērtīgu dalību sabiedrības dzīvē, kuri dzīvo trūkumā un ir sociāli atstumti.

Dalīta atbildība un līdzdalība - palielināt sabiedrības atbildību par sociālās iekļaušanas politikas jomām un darbībām, uzsverot kā kolektīvo,

**2010. gads
Eiropas gads
cīņai pret
nabadzību un
sociālo atstumtību**

tā individuālo atbildību cīņā pret nabadzību un sociālo atstumtību, kā arī veicinošu un atbalstošu brīvprātīgu pasākumu nozīmi.

Kohēzija - veicināt saliedētāku sabiedrību, padziļinot tās locekļu izpratni par priekšrocībām, ko visiem dod sabiedrība, kurā ir izskausta nabadzība, tiek atbalstīta taisnīga sadale un neviens nav atstumts.

Saistības un konkrēta rīcība - stiprināt politisko apņemšanos, mobilizējot visas ieinteresētās personas un politikā pievēršot galveno uzmanību tam, lai novērstu nabadzību un sociālo atstumtību un cīnītos pret tām, kā arī dotu turpmāku impulsu dalībvalstu un Eiropas Savienības rīcībai šajā jomā.

No ES budžeta Eiropas gadam (2010) ir piešķirti kopumā 17 miljoni euro, no kuriem ne vairāk kā 11 miljoni euro tiks izlietoti pasākumiem dalībvalstīs un EEK zonas valstīs. Dalībvalstīm šī summa ir jāpapildina ar līdzvērtīgu vai lielāku līdzfinansējuma summu. Lai pretendētu uz ES līdzfinansējumu, dalībvalstīm ir jānosaka par Eiropas gada (2010) īstenošanu atbildīgā valsts institūcija un jāizstrādā nacionālā programma Eiropas gadam (2010) EK finansējuma saņemšanai. EK iesniegtas un apstiprinātas 29 nacionālās programmas, izņemot Latviju.

LM sagatavoja Programmu Eiropas gada (2010) ieviešanai un š.g. 23.aprīlī iesniedza Valsts sekretāru sanāsmē, taču 25.jūnijā tiek pieņemts politisks lēmums finansējuma trūkuma dēļ nevirzīt Programmu tālāk. Latvija, nespējot nodrošināt līdzfinansējumu, nevar pretendēt arī uz EK līdzfinansējumu. Tomēr Labklājības ministrija atzīst šī Eiropas gada (2010) būtisko nozīmi, jo īpaši šajos sociālekonomiskajos apstākļos, un turpina savu dalību Eiropas gada (2010) īstenošanā, savu darbību vēršot uz pasākumiem, kuri ir īstenojami bez finanšu piesaistes.

Fakti:

Eiropas Savienībā uz šo brīdi ir:

- 490 milj. iedzīvotāji, no kuriem
- 72 milj. iedzīvotāji ir nabadzīgi, no tiem
- 18 milj. ir jaunāki par 18 gadiem

Pašlaik aktīvi līdzdarbojas nevalstiskās organizācijas - Latvijas Sieviešu organizāciju sadarbības tīkls, Latvijas Kustība Eiropā, Latvijas Cilvēku ar īpašām vajadzībām sadarbības organizācija „SUSTENTO”, Latvijas Sarkanais krusts, Latvijas Dzimumu līdztiesības apvienība u.c. sadarbībā ar ko notiek alternatīva plāna izstrāde Eiropas gada cīņai pret nabadzību un sociālo atstumtību (2010) īstenošanai.

Eiropas gada (2010) kontaktpersona Labklājības ministrijā ir Ilze Dūmiņa Sociālās iekļaušanas politikas departamenta Sociālās iekļaušanas politikas koordinācijas un dzimumu līdztiesības nodaļas vecākā referente (tel. 67021692, e-pasts: Ilze.Dumina@lm.gov.lv)

Vairāk:

<http://2010againstopoverty.europa.eu>

Eiropas Pretnabadzības tīkls

ES institūcijās nevalstiskās organizācijas tiek uztvertas kā līdzvērtīgi sadarbības partneri - tām ir dotas ne vien tiesības, bet arī iespējas piedalīties daudzo direktīvu un likumu gatavošanā. Aktīvu dalību ņem un viens no galvenajiem partneriem Eiropas institūcijām nabadzības un sociālās atstumtības mazināšanā ir Eiropas Pretnabadzības tīkls (European Anti-Poverty Network (EAPN)). Eiropas Pretnabadzības tīkls apvieno vairākas Eiropas organizācijas un tā misija ir:

- nodrošināt un veicināt efektīvu darbību cīņā pret nabadzību un sociālo atstumtību
- sekmēt izpratni par nabadzību un sociālo atstumtību
- aizstāvēt cilvēku, kas saskaras ar nabadzību un sociālo atstumtību, tiesības
- lobēt par un ar sociālās atstumtības un nabadzības riskam pakļautajiem cilvēkiem un grupām cilvēkiem

Eiropas Pretnabadzības tīkls savā darbībā nodrošina dzimumu līdztiesību un nediskriminācijas principu pieeju.

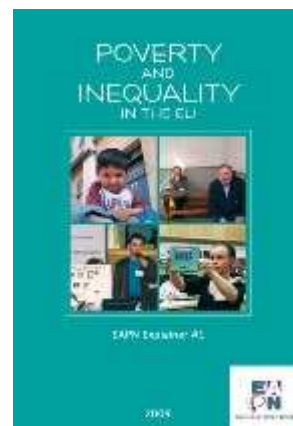
Šajā gadā Eiropas Pretnabadzības tīkla Sociālās iekļaušanas darba grupa sadarbībā ar Hugh Frazer ir izdevusi informatīvo materiālu „Nabadzība un nevienlīdzība Eiropas Savienībā” (Poverty and Inequality in the EU). Informatīvais materiāls skaidro nabadzības jēdzienu, raksturo nabadzības izpausmes, kā tā tiek saprasta un mērīta Eiropas Savienībā, atspoguļoti aktuālākie dati uz 2009.gada periodu, kā arī sniedz nabadzības un nevienlīdzības salīdzinājumu.

Informatīvais ziņojums pieejams angļu valodā:

<http://www.eapn.eu/content/view/full/998/84/lang,en/>

Vairāk:

www.eapn.org

Zviedrija Eiropas Savienības prezidējošā valsts

Zviedrija ir Eiropas Savienības prezidējošā valsts no š.g. 1.jūlija līdz 31.decembrim.

Zviedrijas prezidentūra sociālajā jomā ir izvirzījusi šādas galvenās prioritātes:

- krīzes pārvaldīšana
- iekļaujošs darba tirgus virzība uz pilnu nodarbinātību
- dzimumu līdztiesība nodarbinātības un izaugsmes kontekstā
- veselīga un cieņpilna novecošanās

Pasākumi:

- 15-16 Sep: konference „Veselīga un cieņpilna novecošanās”/ Stokholma
- 15-16 Okt: 8tais nabadzības un sociālās atstumtības apaļais galds/Stokholmā
- 16-17 Nov: Vienlīdzības samits/ Stokholma

Lielākie un svarīgākie izaicinājumi ir ekonomika, nodarbinātība un klimats, jomas, kas tieši skar ikviena ES pilsoņa dzīvi. Prezidentūras galvenie mērķi ir šādi:

- *ES jāizklūst no ekonomiskās krīzes stiprinātai. Prezidentūra kopīgi ar visām Dalībvalstīm turpinās strādāt, lai dotu pretsparu krīzes negatīvajām sekām un ietekmei uz izaugsmi un darbavietu skaitu, lai iespējami drīzāk panāktu ekonomikas atveseļošanu.*
- *ES jāturpina uzņemties atbildību par draudiem pasaules klimatam. Mūsu laikmeta lielais izaicinājums ir novērst draudus pasaules klimatam un cīnīties pret klimata pārmaiņām. Prezidentūras uzdevums ir, darbojoties kopā ar pārējām pusēm, veicināt jaunas vienošanās par klimatu pieņemšanu starptautisko pārrunu par klimata izmaiņām laikā Kopenhāgenā šā gada decembrī.*
- *Uzņemoties šos uzdevumus, ES izvirza augstus mērķus savai dienaskārtībai. Taču vienlaikus tā ir lieliska iespēja ES stiprināt savu konkurētspēju, radīt jaunas darba vietas un uzlabot apkārtējās vides*

stāvokli. Prezidentūras nolūks ir veicināt saskari starp dažādām politikas jomām, lai panāktu labvēlīgu tautsaimniecības izaugsmi, vienlaikus samazinot negatīvo slodzi uz klimatu un vidi.

- Baltijas jūras reģiona valstis pašlaik sastopas ar kopējiem izaicinājumiem. Viens no tiem ir atrast risinājumus steidzamajām, nopietnajām Baltijas jūras vides problēmām. Otrs ir prast pārveidot Baltijas jūras reģionu par spēcīgāku izaugsmes un attīstības dzinējspēku. Prezidentūras mērķis ir panākt, lai ES pieņemtu Stratēģiju Baltijas jūras reģionam.
- ES jāturpina attīstīties virzībā uz drošāku un atvērtāku Eiropu. Prezidentūra vēlas attīstīt pārrobežu sadarbību, lai aizstāvētu demokrātijas vērtības un cilvēktiesības, kā arī lai pārvarētu grūtības, ar kurām Eiropa saskaras. Prezidentūras mērķis ir attīstīt sadarbību tieslietu un iekšlietu jomā, balstoties uz Stokholmas programmu, kas tiks pieņemta šoruden.
- Prezidentūra rīkosies, lai stiprinātu ES kā globāla spēlētāja lomu, nepārprotami darbojoties miera, attīstības, demokrātijas un cilvēktiesību labā. Visveiksmīgākais ceļš, kā stiprināt mieru, demokrātiju un labklājību Eiropā, ir paplašināšanās. Darbs paplašināšanās virzienā turpināsies.
- Laikā, kad Zviedrija būs prezidējošā valsts ES, Latvijā norisināsies vairāki kultūras un politiski tautsaimnieciski pasākumi, ko rīkos Zviedrijas vēstniecība sadarbībā ar vietējiem partneriem.

Vairāk:

<http://www.se2009.eu/>; http://ec.europa.eu/latvija/news/press_releases/2009_07_01_lv.htm

Eiropas Komisijas Sociālās aizsardzības komiteja

2000.gadā tika izveidota Eiropas Komisijas Sociālās aizsardzības komiteja (Social Protection Committee - SPC). Tā darbojas kā starpnieks starp Eiropas Komisiju un ES dalībvalstīm, lai modernizētu un uzlabotu sociālās aizsardzības sistēmas Eiropā. Sociālās aizsardzības komitejas darbības mērķis - sasniegt ES kopējos sociālos mērķus, ieviešot atvērtās koordinācijas metodi sociālās aizsardzības un sociālās iekļaušanas jomā.

Galvenie uzdevumi:

- pārraudzīt sociālo situāciju un sociālās aizsardzības politiku ES dalībvalstīs un kopienā
- veicināt informācijas, labās prakses un pieredzes apmaiņu starp ES dalībvalstīm
- sagatavot ziņojumus, noformulēt viedokļus par sociālās iekļaušanas īstenojamām politikām

**Sociālās aizsardzības komitejas
2009.gada darba plāna tēmas:**

- bezpajumtniecība un mājokļa atstumtība
- migrācijas un etnisko minoritāšu sociālie aspekti
- Eiropas gads cīņai pret nabadzību un sociālo atstumtību (2010)
- pieredzes apmaiņa par ilgtermiņa aprūpi
- vispārējās nozīmes sociālie pakalpojumi
- PROGRESS

Sociālās aizsardzības komitejas sastāvā ir 2 pārstāvji no katras ES dalībvalsts. No Latvijas - Jana Muižniece (Labklājības ministrijas Sociālās apdrošināšanas departamenta direktore) un Sandra Baltiņa (Labklājības ministrijas Sociālās iekļaušanas politikas departamenta direktore).

Lai nodrošinātu Sociālās aizsardzības komitejas atbalstu kopējo indikatoru noteikšanā un formulēšanā, kā arī lai sasniegtu kopējos mērķus, ir izveidota Sociālās aizsardzības komitejas Indikatoru apakšgrupa (Social Protection Committee Indicator`s Subgroup).

Indikatoru apakšgrupas sastāvā ir 1 pārstāvis no katras ES dalībvalsts. No Latvijas - Evija Meiere (Labklājības ministrijas Sociālās iekļaušanas politikas departaments) sociālās iekļaušanas un veselības jomā vai Rita Pukinska (Labklājības ministrijas Sociālās apdrošināšanas departaments) pensiju jomā.

Indikatoru apakšgrupas 2009.gada darba plāna tēmas:

- Analīze par sociālās kohēzijas un izaugsmes un darba vietām mijiedarbību
- Krīzes monitorings
- Metodoloģiskie ieteikumi mērķu noteikšanai
- Aktīvās iekļaušanas indikatori
- Ziņojums par pensiju atvietošanas līmeņiem
- Bezpajumtniecības un mājokļa atstumtības indikatori
- Zināšanu uzlabošana par privātajām pensijām

Vairāk:

http://ec.europa.eu/employment_social/spsi/social_protection_committee_en.htm

Izdota vienlīdzīgu iespēju nodrošināšanas rokasgrāmata

Labklājības ministrija 2009.g. aprīlī izdevusi rokasgrāmatu „Kā nodrošināt vienlīdzīgas iespējas ES fondu līdzfinansētajos projektos?”.

Rokasgrāmatas mērķis ir informēt Eiropas Savienības fondu projektu iesniedzējus, projektu iesniegumu vērtētājus, ES fondu vadībā iesaistīto starpniekinstitūciju darbiniekus un citus interesentus par metodēm, ar kuru palīdzību Eiropas Reģionālās attīstības fonda, Kohēzijas fonda un Eiropas Sociālā fonda projektos nodrošināt vienlīdzīgas iespējas neatkarīgi no dzimuma, vecuma un invaliditātes veida.

Rokasgrāmatā ir sniegta izglītojoša informācija, ieskicēti praktiski piemēri un iekļauti fotoattēli par vienlīdzīgu iespēju nodrošināšanas specifiku projektos, kuros paredzēts īstenot izglītojošas, nodarbinātības vai sociālo pakalpojumu aktivitātes,

pētījumus, informācijas un publicitātes pasākumus, aktivitātes kultūras jomā, aktivitātes ēkās, iekštelpās un āra objektos, uz ielām, ietvēm un sabiedriskajā transportā vai arī informācijas tehnoloģiju aktivitātes.

Vairāk:

<http://www.lm.gov.lv/upload/petijumi/rokasgramataesf.pdf>